

Monique van de Ven

‘Ik voel me al
veertig jaar een
CIRCUS-
artiest
op reis met de leukste
creatieve mensen’

Zestig jaar is ze, maar het pensioen is nog lang niet aan de orde. De bekendste actrice van Nederland valt juist meer dan ooit van het ene in het andere project. En Monique van de Ven vindt het heerlijk. “Onbezorgd kunnen spelen is het mooiste wat er is.”

Tussen haar meest recente rol in de film *Daglicht* (Ageeth) en haar eerste in *Turks Fruit* (Olga) zit maar liefst veertig jaar. Toch praat Monique van de Ven (60) nog altijd met het enthousiasme van een beginneling over haar vak. Zo dankbaar en gelukkig is ze dat **ze** in de nieuwe film van de jonge talentvolle regisseur Diederik van Rooijen (van onder andere *Penosa*) een heel andere kant van zichzelf kan laten zien. Ze zit in een flow. “Het kan toch geen toeval zijn dat ik in een heel korte tijd, op mijn zestigste, drie prachtige rollen mag spelen,” zegt ze met van plezier overslaande stem. De

‘Een ongepland leven is licht verslavend’

opnames van een nieuwe serie *Dokter Deen* beginnen dit voorjaar weer, ze speelt een leuke rol in de komische televisieserie *Doris*, - “als de moeder van Tjitske Reidinga; hoe leuk is dát!?” - en deze week weer een première op het grote doek met *Daglicht*. Nee, het pensioen van ‘Nederlands actrice van de eeuw’ is nog lang niet in zicht. Ze probeert al tijden ruimte in haar agenda te maken om samen met haar man, acteur en scenarist Edwin de Vries, een grote reis te gaan maken, maar het lukt telkens niet. “Onze zoon Sam studeert in Amsterdam en is het huis uit. Ik was in mijn hoofd echt al werk aan het minderen, maar het blijft gewoon druk. Ik klaag niet, hoor, het zijn allemaal cadeautjes die ik voor geen goud zou willen missen. Ik voel me al veertig jaar een

circusartiest die steeds weer met de leukste creatieve mensen een avontuurlijke reis mag maken. Dat ongeplande leven is ook licht verslavend.”

Tikt u uw naam weleens in op Google? (Verbaasd). “Nee nooit!”

U wordt genoemd: ‘de grootste actrice van de jaren 70, 80 en 90’.

“Ach, wat moet ik daarvan zeggen. Ik houd me niet zo bezig met wat anderen over mij zeggen. Ik heb nooit iets aan carrière- of imagoplanning gedaan. Echt niet! Ik deed en doe altijd maar wat op mijn pad komt. Op mijn 24ste kreeg

ik het script van *Ademloos* in mijn handen gedrukt, niet meer dan tien getikte velletjes. Het verhaal ging over een vrouw met een postnatale depressie. Vrienden zeiden: ‘Monique, dat moet je niet doen, dat past niet bij je.’ Maar ik voelde me juist enorm aangetrokken tot die rol en dan doe ik het gewoon. Hetzelfde geldt nu voor de film *Daglicht*: niemand heeft mij ooit zo’n harde vrouw zien spelen.”

Ageeth Boelens uit *Daglicht* is inderdaad het tegendeel van de gezellige menselijke dokter Deen uit *Vlieland*.

“Ik word heel vaak gecast in rollen van warme, empathische vrouwen, zo’n rol ligt dicht bij wie ik ben. Maar ik wil ook weleens wat nieuws uitproberen. Ageeth is een kille, afstandelijke vrouw die een

groot geheim met zich meedraagt. De jonge regisseur Diederik van Rooijen heeft me de kans gegeven om een heel andere kant te laten zien.”

Hij zegt: “Monique van de Ven is professioneel. Het tegendeel van een diva.”

(Uitbundige lach). “Ha, nee! Ik zou niet eens weten hoe dat moet, een diva zijn. Ik heb me bij deze film totaal overgegeven, het is een kwestie van vertrouwen met de regisseur. De frisse onbezorgdheid die ik bij *Turks fruit* had, was op een bepaald moment in mijn carrière steeds moeilijker te benaderen. Mijn naam op het affiche wekte hoge verwachtingen. Dan ga je peinen: er is veel geld mee gemoeid, er hangen banen van af. In de loop der jaren ben ik als actrice ongewild meer en meer een controlfreak geworden. Dat is lastig, want bij film ben je als acteur slechts een radertje in het geheel. De kwaliteit hangt niet alleen van mijn prestatie af. Ik ben afhankelijk van schrijvers, collega-acteurs, de regisseur. Bij *Daglicht* heb ik die verantwoordelijkheid helemaal los kunnen laten. Heerlijk.”

U heeft nog niet zo lang geleden gezegd: ‘Ik wil nog een paar keer helemaal boven mezelf uitstijgen als actrice.’

“In *Daglicht* heb ik geen grote rol, maar ik zie het wel als een begin van iets nieuws. Daar heb je een regisseur bij nodig die dat uit je durft te halen. Diederik van Rooijen is voor mij de nieuwe Paul Verhoeven. Hij durft me uit mijn comfortzone te trekken. Hij kon na het spelen van een goed voorbereide scène ineens roepen: ‘Dit gaan we echt helemaal anders doen!’ De rol in *Daglicht* gaf het verkleedkistgevoel zoals ik dat op

een andere manier ook bij *Lang leve de koningin* had. Je speelt net boven de realiteit en dan voel je als acteur meer ruimte. ‘Vergeet wie je bent, spéél!’ zegt Diederik dan.”

Is dat moeilijker dan dokter Deen spelen?

“Het vereist een andere discipline. Bij dokter Deen moet ik supergelooftwaardig zijn, dat komt heel nauw. De vrijheid om af en toe in de verkleedkist te duiken, zoals nu in *Daglicht*, is geweldig. Dat heb ik soms nodig.”

In de film *Daglicht*, gebaseerd op de bestseller van Marion Pauw, is Agaath Boelens de spil in een groot familiegeheim. Scène voor scène wordt in het verhaal duidelijk dat haar afstandelijke kilheid voortkomt uit een groot verdriet dat ze in gewapend beton heeft gegoten. Haar dochter Iris, een ambitieuze advocate gespeeld door Angela Schijf, volgt het spoor terug. Ze ontdekt dat haar

‘Mijn moeder zei altijd: ‘Monique, je moet eerst zelf iemand zijn, al het andere is bonus!’

moeder al die jaren een autistische zoon, Ray, gespeeld door Fedja van Huet, voor haar verzwegen heeft. Van de Ven heeft niet veel speelminuten in de film, maar haar aanwezigheid is in alle scènes zeer voelbaar.

U bent de spil in een groot familiegeheim.

Hoe bereidt u zich voor op zo’n rol?

“In mijn rollen zoek ik altijd naar de

emotie die ergens in mezelf zit. Dat is gewoon mijn manier van werken, dan kan ik het meest waarachtig spelen. Bij deze rol ben ik dus op zoek gegaan naar een groot verlies in mijn leven om dat vervolgens weer diep weg te stoppen.”

Hielp het dat u zelf een paar jaar geleden op zoek bent gegaan naar uw eigen vader in het programma *Verborgen verleden*? U was vijf jaar oud toen hij overleed en wist eigenlijk niets van die man.

“Er werd thuis weinig over hem gesproken. Toch was hij dagelijks om ons heen: ‘ons pap’ was een afwezige heilige. Dan zei mijn moeder: ‘Ik weet niet of ‘ons pap’ dat goed zou hebben gevonden.’ Toen dat programma langskwam, werd ik bloednieuwsgierig naar die man die ik nooit anders heb gekend dan via een vage herinnering van een doodskist in de kinderkamer en een boek met foto’s en tekeningen. Het heeft ook met leeftijd

te maken: de vraag waar kom je vandaan wordt dan belangrijker.”

Wat ontdekte u over uw vader?

“Ik viel van de ene verbazing in de andere. Zijn graf in mijn geboortedorp Zeeland werd bijvoorbeeld nog altijd keurig onderhouden met verse bloemen, maar niemand wist door wie. Het bleek het werk te zijn van twee oud-werk-

Moniques kleine filosofie

“Ik kijk nog steeds met verbijstering naar het gebrek aan zorgzaamheid in dit land. Volgens mijn kleine filosofie ben je op de wereld om een beetje aardig te zijn voor elkaar. Meer kan ik er niet van maken. Ik ben een optimist, hoor, maar soms moet ik mezelf beschermen om niet alles van de boze buitenwereld binnen te laten komen. Op televisie kijk ik alleen nog maar mooie series. Daar kan ik echt blij van worden.”

nemers van mijn vader voor wie hij goed had gezorgd nadat hij ze had moeten ontslaan. Ook bleek hij afkomstig uit een gezin waar de dood als het ware boven hing. Zes van de acht kinderen zijn jong gestorven. Twee zusjes zijn in de eerste jaren van hun leven overleden, een ander zusje op 21-jarige leeftijd nadat ze met haar wiel in de tramrails terecht was gekomen. Een treurige geschiedenis vol verdriet. Toch voelt het programma als een cadeau. Het heeft mijn vader dichterbij gebracht.”

Wat herkent u van uzelf in hem?

“Op het jezuïetencollege bleken nog foto’s, cijferlijsten en rapporten te liggen van mijn vader. Hij had een 10 voor declameren, zo bleek uit een van zijn rapporten. Dan denk je toch: zou ik het van hem hebben?”

Lijkt u op uw moeder?

(Opgewekt). “Ja, heel erg! Mijn moeder was een heel vrije vrouw. Ze deed aan yoga en reisde zelfstandig naar India. Ze heeft er altijd op aangedrongen dat haar kinderen net zo onafhankelijk konden

leven als zichzelf. ‘Monique, je moet eerst zelf iemand zijn, al het andere is bonus!’ zei ze dan. Toen ze als moeder moest tekenen voor mijn *Turks Fruit*-avontuur, vroeg ze: ‘Wil je dit echt, Monique? Dan is het goed!’” Op haar zestigste is ze naar Spanje vertrokken om in Tarragona te gaan werken en daarna de hele wereld te verkennen. Vijftien jaar later keerde ze terug naar Amsterdam, waar ze tot haar

gezegd: weet dat de kans op doorbreken als acteur erg klein is. In mijn vak overleef je alleen als je echt het heilige vuur hebt. En veel geluk. Toch zou het me niet verbazen als hij later alsnog iets met film gaat doen.”

Al last van het lege nest?

“Dat gaat in golven. Soms gaan mijn gedachten terug naar mijn jonge jaren: hoe

‘In mijn vak overleef je alleen als je echt het heilige vuur hebt. En veel geluk’

91ste als vertaalster heeft gewerkt. Ze is stralend doodgegaan.”

Uw zoon Sam is nu net zo oud als u was toen u in *Turks fruit* stapte. Zou u een filmcontract voor hem tekenen?

(Zonder aarzeling). “Ja meteen! Hij studeert nu psychologie aan de universiteit, maar hij heeft ook wel de toneelschool overwogen. Ik heb tegen hem

deden moeders dat, zonder mobiele telefoons? Eerlijk gezegd zie ik Sam nog bijna elke week, dan gaan we samen naar het toneel bijvoorbeeld.”

Familie is belangrijk voor u.

“Het is de basis van ons bestaan, dat heb ik altijd zo gevoeld. Ik ruik letterlijk de nestgeur als we met neven en nichten bij elkaar zijn. Zo dierbaar.”

Diederik van Rooijen over Monique:

“Monique is buitengewoon professioneel en wil, ondanks al haar ervaring, graag leren en experimenteren. Ik ben nogal duidelijk als regisseur, de auditie voor deze rol was dan ook behoorlijk pittig. Het is geweldig dat ze in *Daglicht* een kant durft te laten zien die niemand van haar kent.”

Actrice van de eeuw

Zonder *Turks fruit* (1973) zou het leven van Monique van de Ven (1952) heel anders zijn gelopen. Ze was negentien en verliet na een jaar de toneelschool van Maastricht. Met haar vertolking van Olga overrompelde ze het Nederlandse filmpubliek. Monique heeft altijd al actrice willen worden. Ze was vijf toen haar vader, directeur van een sociale werkplaats in Uden, plotseling overleed. Om haar moeder in die jaren op te vrolijken, begon ze verhalen uit te spelen, net zo lang tot er een glimlach om de mond van haar moeder verscheen. Daar ligt volgens haar de kiem van haar carrière. Toen ze na *Turks fruit* met cameraman Jan de Bont naar Los Angeles vertrok, begon ze zich als een bezetene te verdiepen in de techniek van het acteren. Na een huwelijk van zeventien jaar keerde ze terug naar Nederland. Ze trouwde met acteur en scenarist Edwin de Vries en samen met hem kreeg ze twee zonen, Nino en Sammie. Nino stierf toen hij twee was aan de gevolgen van een hersenvliesontsteking. Sammie is inmiddels negentien en studeert psychologie in Amsterdam. Van de Ven speelde talloze rollen in Nederlandse films en maakte vijf jaar geleden haar grote regiedebuut met de film *Zomerhitte*, naar het boek van Jan Wolkers. De laatste jaren kennen we haar vooral als de begripvolle dokter Deen op Vlieland, het eiland waar ze zelf een vakantiehuis heeft. De opnames voor een nieuwe reeks, geschreven door haar man Edwin, zijn nu in volle gang. De film *Daglicht* gaat deze week in première. Van de Ven won twee keer een Gouden Kalf. In 1999 werd ze uitgeroepen tot Nederlandse actrice van de eeuw.